F.No.1/ICOP/ROB(HYD)/2020-21

Government of India
Ministry of Information and Broadcasting
Regional Outreach Bureau
Hyderabad

Phone: 040-24657960 KendriyaSadan, (Ground Floor), Fax: 040-24736645 Sultan Bazar, Koti, Hyderabad-95.

e-Mail: <u>ro.hyderabad.dfp@nic.in</u> Dated: 02nd November, 2020.

dfphyderabad@hotmail.com

To The Director General, BOC, New Delhi.

Sub: Details of programmes activities conducted by ROBs on EBSB during September & October, 2020 – Reg.,

--o0o--

Sir,

Kindly find below a brief report on programme activities conducted by ROB, Telangana on Ek Bharath Shrestha Bharat during September and October, 2020:-

Sr.	Date of progs.	Type of Prog.	Venue of prog. (in district)	Brief description of prog.	No. of Programs	Duration of Programme
1.	29.10.2020	Webinar on EBSB – Festival of the states. Jointly organized by ROB/PIB Chandigarh & Hyderabad	Hyderabad, Nalgonda, Nizamabad, Warangal	Key speakers:- 1. Shri Mamidi Hari Krishna, Director, Dept., of Culture, Govt. of Telangana. 2. Dr Jagbir Rathee, Director, Youth Welfare, Maharshi Dayanand University, Rohtak. 3. Dr Harvinder Rana, Cultural Supervisor, Dept., of Youth & Cultural Affairs, Kurukshetra University.	01	Two and half hours
2.	29.10.2020	Webinar	-do-	Rashtriya Ekta Diwas on the occasion of Birth Anniversary of Sardar Vallabhbhai Patel Key speaker - Shri Raka. Sudhakar Rao, Senior Journalist	01	Two Hours

Description:-

ROB/PIB, Telangana and Chandigarh has jointly organized a webinar on "Ek Bharath Shrestha Bharath – Festivals of States" on 29th October, 2020.

In her inaugural address Smt Shruti Patil, Director, ROB/PIB, Hyderabad described about the theme EBSB and Festivals of States.

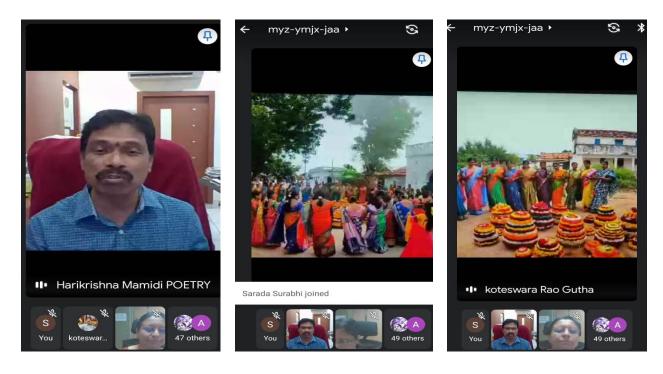

In their opening remarks Shri S.Venkateswar, DG (South) and Smt. Devpreet Singh, ADG (North Zone), Min. of I&B, Govt. of India explained the importance of unity and shared the information of Festivals of Telangana and Chandigarh.

Shri Mamidi Hari Krishna, Director, Dept., of Culture, Govt. of Telangana was the key speaker from Telangana. He briefed about the Festivals of Telangana viz., Bathukamma, Bonalu Jatara, Dasara/Nava Ratri, etc., and the importance by playing a video. He also briefed about Nizam's dynasty and how Shri Sardar Vallabhbhai Patel united the states.

Dr Jagbir Rathee, Director, Youth Welfare, Maharshi Dayanand University, Rohtak and Dr Harvinder Rana, Cultural Supervisor, Dept., of Youth & Cultural Affairs, Kurukshetra University were participated in the webinar and briefed about the Festivals of Chandigarh and the importance of unity through their songs and art forms.

Asst Directors/FPOs of ROB, Telangana has written articles on EBSB, Rashtriya Ekta Diwas on the occasion of Birth Anniversary of Sardar Vallabhbhai Patel and published in top newspapers in Telangana.

ත්ත්සාර්ණ් ස

టేల్ దేశ స్వాతంత్ర్య పోరాట నిర్వాహకుడు మాత్రమే కాదు. ఆ పోరాటం తర్వాత నవ భారత్ నిర్మాణానికి రూపకర్తగా వ్యవహ రించాడు. నీజానికి ఒక ఉద్యమకారుడు, రాజనీతజ్హుడుగా రాణించటం చాలా అరు దు.సర్గార్ పటేల్ ఇందుకు మినహాయింపు అంటూ నవ భారత నిర్మాణంలో పటేల్ పోషించినపాత్రనుబ్రహంసిస్తూమాంచెస్టర్ గార్డియ న్ షత్రిక రాసిన ఈ వాక్యాలు ఆయన జీవిత చరిత్ర కు, అఖండ భారతదేశ నిర్మాణానికి పటేల్ చేసిన

నిరుపమాన సేవలకు అద్దం పడుతున్నాయి. భిన్న మతాలు, విభిన్న సంస్మృతులు, సంప్రదా యాలు, అనేక భాషలకు నిలయమైన భారత దేశం నేడు ఐక్యంగా మనుగడ సాగించ కలుగుతుందంటే నింది ఎక్కర్లో ముగు నాగలు పండారంలో అండు సర్వార్ పబేల్ నాయకత్వ పబిమ, దృధ సంకల్పం. దూరదృష్టి, రాజనీతజర్జలే కారణం. దేశం అత్యంత క్రిష్ట పరిస్థిలిని ఎదుర్కుంటున్న తరుణంలో పబేల్ లాంటి నమర్ధ నాయకుడు ఉండటం వల్లనే నేడు మనం అందరం చూస్తున్న ఈ సువిశాల భారత దేశ నిర్మాణం సాధ్యం అయింది. దేశం విచ్చిన్నం కాకుం డా ఏకతాటి పై నిలిపి ద్రపంచ దేశాలలో ఒక శక్తివం తమైన దేశంగా అభివృద్ధి చెందటానికి ఆ మహనీ యుని దూరదృష్టి, పాలనా దక్షతే కారణం. ఎన్ని ఉప ద్రవాలు వచ్చినా, విచ్చిన్నకర శక్తులు ఎన్ని కుట్టలు పన్నినా భారతదేశ ప్రజలంతా ఐకమత్యంతో ఎదు ్నా ర్కొనే శక్తి, సామర్ధ్యాలు సమకూర్చిన ఉక్కు మనిషి సర్గార్ వల్లభ్ భాయి పటేల్.

్తా అనేక ఉద్యమాలు, ఎందరో అమర వీరుల త్యాగ అనకి ఉద్యమాలు, ఎందర్ అమం విరుల త్యాగా ల ఫలితంగా 1947 జగస్టు 15వ తేదీన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. ట్రిటిష్వాళ్ళు మన దేశాన్ని విడిచి వెళ్తూ భారత్, పాకిస్తాన్ రెండు దేశాలుగా విడ విదేవి విళ్ళు భారక్కవాన్విన రంజుండా రంగ్ . ఇ... గొట్టి దేశంలో చిచ్చురగిల్స్ మరీవెళ్లారు. దేశ విభజ నజరిగిన ఆ తరుణంలో దేశం అంతా అల్లర్లతో అట్టు డిగి పోతోంది. ఎక్కడ చూసినా అల్లర్లతో ప్రజలు తీడ భయాందోళనకు గురవుతున్నారు. ముఖ్యంగా పాకి స్తాన్ సరిహద్దులో ఉన్న అమృత్ సర్ పట్టణం మీదు గా పౌరుగు దేశానికి ఎవరినీ వెళ్లనీయటం లేదు. అలాగే ఆ దేశం నుంచి ఎవరినీ మన దేశంలోకి రాని వ్వటంలేదు. మరో వైపున దేశంలో 625కి పైగా ఉన్న చిన్న, పెద్ద సంస్థానాల పరిస్థితి ఆగమ్య గోచరంగా తయారయింది. భారతదేశంలో విలీనం కావాలా, స్వతంత దేశాలుగా ప్రకటించుకుని మనుగడ స్వారంత్ర దిశాలుగా అంకపరియుంటే మందుగు సాగించాలనే విషయంలో సంస్థానాధీశులు తర్జన, భర్జన పడుతున్నారు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించి న తర్వాత పండిత్ జవహర్ లాలో నెడ్డూ నేతృత్వం లో ఏర్పాటైన తొలి మంత్రివర్గంలో ఉప బ్రహ్హన మంత్రిగా, హోమ్ శాఖా మంత్రిగా భాద్యతలు స్వీక రించిన సర్దార్ పటేల్ భుజస్కంథాలపై దేశ భవిష్య త్తునిర్మించేభారం పడింది. ఎన్ని ఒత్తిడులు ఎదురైనా ్తా తొణకకుండా, బెణకకుండా, నిగ్రాహంతో ఎంత జరి లమైన సమస్యనైనా నేర్పుతో, ఓర్పుతో పరిష్కరించే గొప్పనాయకుడు, ఉక్కు మనిషి సర్దార్ వల్లభ్ భాయి పటేల్ దేశం ఎదుర్కొంటున్న ఈ సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారంపై దృష్టి సారించారు. ముందుగా దేశం లో శాంతి భద్రతలను పరిరక్షణకు అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. ప్రజలలో ఉన్న భయాందోళనలను పోగొ ట్టి, ఘర్షణలను నివారించారు. పాకిస్తాన్ సరిహద్దు లో ఉన్న రాష్టాల ప్రజలతో మాట్లాడి స్వేచ్సగా ఎటు వంటి ఇబ్బం ంకుగుగి కాకుండా రెందు దేశాలలో ప్రజల రాకపోకలకు మార్గం సుగమం హేారు. అల్లర్ల ను నియంతించి దేశంలో శాంతి నెలకొనేలా నేశాగ దేశంలో ఓ పక్క శాంతిని నెలకొల్పేందుకు చర్యలు చేపడుతూనే సంస్థానాల విలీన డ్రుకియను ప్రారం భించారు. సంస్థుదింపులు, చర్చల ద్వారా దేశ ఆవి ్ల ంలో ఉన్న అన్ని సంస్థానాలను భారత దేశంలో విలీనం చేసి సమైక్య, విశాల భారతదేశాన్ని

పాకిస్తాన్ సరిహద్దులో ఉన్న జోధ్ ఫూర్, జెసల్మీర్.. లాంటి రాష్టాలు పాకిస్తాన్ వైపు మొగ్గు చూపుతున్న ట్లు సమాచారం అందుకున్న పటేల్ సమస్య మరింత జటిలం కాకుండా, శాంతియుతంగా సంద్రదింపులు జరిపి పరిష్కరించారు. ముఖ్యంగా సంస్థానాధీకుల మదిలో ఉన్న అనేక భయాలు, అపోహలు, అపార్థా లు తొలగిపోయే విధంగా సుధీర్ప్రల్లేవి రాశారు. ఏ మాత్రం హింసకు తావులేకుండా కేవలం తన చతుర మాత్రం పాలనుకు తాష్టలకుండా కవలం తిన పెతుర ఈ, రాజనీతజ్ఞతల ద్వారానే వారిలో విశ్వానం కలిగిం చి అన్ని రాజ్యాలను ఏ ప్రదేశకుల ంళి ంచకుండా మన దేశంలో విలీనం చేసిన ఘనత సర్దార్ పటేలికే దక్కు తుంది. హైదారాభాద్ దాష్ట్రం విలీనం ఏష యంలో కూడా పటిష్టమైన వ్యూహంతో వ్యవహరించారు. స్వాతంత్ర్యం అనంతరం మరికొంత కాలం వేబి చూసిన తర్వాత ఇండియస్ యూనియన్లో హైదరా బాద్ సంస్థానాన్ని విలీనం చేస్తానని ఏడో నిజామ్ ప్రతి పాదించాడు. కానీ, నిజాం వైఖ రిపట్ల అనుమానంగా ఉన్న పటేల్ అందుకు సముఖంగా లేరు. ఇదే సమ యంలో నిజాం సంస్థానంలోని రజాకారు అలరు సృష్టించి ప్రజలను భయబాంతులకు గురిచేస్తున్న ట్లు తెలుసుకున్నారు. పరిస్టితిని గమనించి నిజాం సంస్థానాన్ని భారత యూనియన్లో విలీనం చేయ డానికి ఇదే సరైన సమయంగా పటేల్ బావించారు "ఆపరేషన్ పోలో" ద్వారా సైనిక చర్యను చేపట్టి

డా నిగ్రాహంతో వాదనలు పూర్తి చేశారు. వృత్తి పట్ల, చేసే పన్ని పట్ల ఆయనకు ఉన్న అంకిత భావానికి ఈ సం ఘటనే నిదర్శనం. ఆ తర్వాత మరలా వివాహం చేసు ్ ప్ర కోకుండా శేషజీ వికాన్ని అంతా ప్రజాసేవకే అంకితం చేసిన మహనీయుడు. లండన్లో లా కోర్పులో డిస్టిం క్షస్ల్ పాసై 50 పౌండ్ల నగదు బహుమతిని గెలుచు అత్యంత ప్రతిభాశాలి పబేల్. లండన్ నుంచి 1913లో వచ్చిన వెంటనే అహమదాబాద్లో ప్రాక్టీ సు స్థారంభించారు. అనతికాలంలోనే స్థముఖ ను బ్రహింధిందినారు. అనకకారం ని బ్రహిమ్మ న్యాయవాదిగా ఖ్యాకిని ఆర్టించారు. భారత స్వాతం త్ర్వోద్యమంలో సర్వార్ పటేలీకీలక పాత్ర నిర్వహించా రు. గాండీజీకి వెన్నుదన్నుగా ఉంటూ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంలో అనేక పోరాటాలకు నాయకత్వం వహించారు. సహాయకనిరాకరణ ఉద్యమం, శాసనో ల్లంఘన ఉద్యమం, ఉప్పు సత్యాగ్రహం, విదేశీ వస్తు బహిష్కరణ, క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం తదితర పోరాటాలన్నింటిలో పటేల్ కీలకపాత్ర వహించారు. కరాచీలో 1931లో జరిగిన అఖిల భారత కాంగ్రెస్ కమిటీ సమావేశంలో అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికై అనేక పోరాటాలకు నాయకత్వం వహించారు. మహాత్మ గాంధీజీతో 1917లో పరిచయం అయిన దగ్గర నుంచి తుది శ్వాస విడిచేవరకు ఆయన అడుగు జాడ ల్లో నడుస్తూ అత్యంత సన్నిహితులలో ఒకరిగా మెలి గారు. గోడ్రాలో జరిగిన మొదటి గుజరాతీ సభకు గాంధీజీ అధ్యక్షుడు కాగా కార్యదర్శిగా వల్లఖ్ భాయి

అయింది, నాకు ఏ చిన్న ఇబ్బంది కలిగి నాపటె ్ల్ రాత్రంతా నిడ్రపోయే వారు కాదు, నిత్యం నన్ను కనిపెట్టుకుంటూ, నాకు ఏ మాత్రం అసౌకర్యం కలగ కుండా అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకునేవారు' అనిబాపూజీ అన్న మాటల ద్వారా పటేల్ ఎంత సున్సిత మనస్కు లో, డ్రజల సంక్షేమానికి ఎంత ప్రాధాన్యత ఇస్తారో మనకు అవగతమవుతుంది.

పదవివ్యామోహంతో ఎంతకైనా తెగిస్తూవిలువల కు తిలోదకాలు ఇస్తున్న స్ట్రహ్మత పరిస్థితులలో స్ట్రజ లు ఆదర్శప్రాయమైన పబేల్ జీవితం గురించి తెలు సుకోవాల్సింది. నేర్చుకోవాల్సింది ఎంతో ఉంది. దేశానికి తొల్మదధానిఆయ్యే అవకాశం వచ్చినా శృఖ ప్రాయంగా వదులుకున్న మహనీయుడు పబేల్. ఇందుకు 1946లో జరిగినసంఘటన ఆయన ఉదా రతకు, నిస్వార్డ జీవితానికి చక్కని ఉదాహరణ. మెజారిటీ సభ్యుల మద్దతు ఉన్నప్పటికి గాంధీజీ సూచనమేరకు అఖిలభారత కాంగైన్ అధ్యక్ష పదవి కి జరిగిన ఎన్నికలలో పోటీ నుంచి తప్పకునినెస్టాహ కు అవకాశం కల్పించారు. ఆ సమయంలో కాంగ్రెస్ అధ్యక్ష పదవి చేపటినవారే దేశ ప్రథమ ప్రధాని అవ తారని తెలిసి కూడా సర్దార్ పటేల్ పోటీ నుంచి విర మించుకుని తన ఔన్నత్యాన్ని నిరూపించుకున్నారు. ఆయనఎన్నడూ పదవులకోసం పాకులాడలేదు. దేశ సేవకే తన జేవితాన్ని అంకితం చేశారు. దేశ పాలనా వ్యవస్థను నిర్దేశించే భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొం దించటంలో కూడా పటేల్ కీలక భూమికను పోషిం చారు. రాజ్యాం గం డ్రాఫ్లింగ్ కమిటీ పైర్మన్ గా డ్యాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్నను నియమించటంలో కీలకంగా వ్యవహరించారు. డ్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు గుండె లాంటి ప్రాథమిక హక్కులకమిటి వై ర్మన్ గా బాధ్యత లు నిర్వహించిన పబేల్ ద్రజలకు ఆరు వజ్రాయుధా లను అందించి (ప్రాథమిక హక్కులు) స్రవ నే భారతదేశం ఒక గొప్ప ప్రజాస్వామ్య దేశంగా రూపొందటానికి పునాది హౌరు. అంతేకాదు, దూర దృష్టితో దేశ పరి పాలనా వ్యవస్థకు వెన్నెముకలాంటి అఖిల భారత సర్వీసుల ఏర్పాటులో కూడా పటేలీ కీలకపాత వహించారు. ఆయనదార్శనికత మూలం గా ఆవిర్భవించిన ఈ సర్వీసులు దేశంలో సమర్ధ పాలన అం దించేవాహికలుగా రూ పొందాయి. దేశ సమ్మగ తను పెంపొందించటంలో కూడా కీలక పాత్ర

మాత్రత మాత ముద్దు బిద్ద, దేశానికి నిరుపమాన సేవలు అందించిన సర్ధార్ పటేలేకు 1991లో ద్రభు త్వం దేశంలో అత్యున్నత పౌర పురస్కారం భారత్ రత్న బిరుదును ద్రకటించి గౌరవించింది. దేశ ద్రజల లో జాతీయ సమైకృత భావాన్ని పెంపొందించే లక్ష్యంతో అఖండ భారతావని నిర్మాత, స్పూర్తి, ప్రదా త, ఉక్కు మనిషి, భారత రత్న సర్ధార్ పటేల్ జన్మ దినోత్సవం రోజైన అక్టోబర్ 31 వతేదీన 2014 నుంచి 'రాష్ట్రీయ ఏక్తా దివస్'గా జరుపుకుంటూ దేశం యావత్తు ఆయనకు ఘనంగా నివాళులు అర్పిస్తోం ది. దేశానికి ఆ మహనీయుడు అందించిన సేవలు తరతరాల ప్రజలు గుర్తుంచుకునేలా కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్రపంచంలోనే అత్యంత ఎత్తైన పటేల్ 'ఐక్యత బ్రపతి

సమైక్యత, సమగ్రతల పరి రక్షణకు ప్రతి ఒక్కరు తమ

మను (స్ట్రాట్య్యా ఆఫ్ యూ నిటీ) నిర్మించింది. గుజరా కి రాష్ట్రంలో నర్మడా నది మధ్యలో సర్దార్ సరోవర్ డ్యామ్ దగ్గరలో దీనిని నెలకొల్పారు. దేశ

నంతు అందించాలి. - ఇనుముల హరిబాబు అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్, రీజనల్ అవుట్ రీచ్ బ్యూరో 98493 29049

పదవి వ్యామోహంతో ఎంత్రకైనా తెగిస్సూ విలువలకు తిలోదకాలు ఇస్తున్న ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ప్రజలు ఆదర్శప్రాయమైన పటేల్ జీవితం గురించి తెలు సుకోవాల్సింది, నేర్చుకోవాల్సింది ఎంతో ఉంది. దేశానికి తొలి ప్రధాని అయ్యే అవకాశం వచ్చినా తృణ ప్రాయంగా వదులుకున్న మహనీయుడు పబేల్. ఇందుకు 1946లో జరిగిన సంఘటన ఆయన ఉదారతకు, నిస్వార్థ జీవితానికి చక్కని තිහිල සිගා එදුලස්ති

హైదరాబాద్సంసానాని 1948సెపెంబరు 17వ తేదీ ా ... న స్వాధీనం చేసుకున్నారు. హైదారాబాద్ రాష్ట్రం భారతదేశంలో అంతర్భాగం అయింది. పరి స్థితుల కు అనుగుణంగా ఎటువంటి కఠి ననిర్ణయాలు తీసు కుని. అమలు చేయగల ధీశాలీ సర్దార్ పటేల్ .

చిన్న, చిన్న సమస్యలకే మనో డైర్యాన్ని కోల్పోతు న్న నేటి యువత పటేల్ జీవితాన్ని ఆదర్శంగా తీసు కోవాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. గుజరాత్ రాష్ట్రంలో ఖేడ జిల్లాలోని నడియాడ్ గ్రామంలో సామాన్య రైతు కుటుంబంలో 1875 అక్టోబర్ 31 వ తేదీన జన్మించిన పటేల్ జీవితంలో ఎన్నో కష్టాలను ఎదుర్కొన్నారు. జమేరిభాయి, లాడ్ బాయి దంపతు లకు నాల్గవ సంతానమైన పటేల్ స్వయం కృషి, పట్టు దలతో ఉన్నత శిఖరాలకు చేరుకున్నారు. బాథమిక విద్య కరంసాద్లో, హైస్కూల్ విద్య పెట్లాడ్లో పూర్తి చేశారు. ఓవైపు చదువుకుంటూనే తండికి వ్యవసా య పనుల్లో సహాయపడేవారు. వ్యవసాయం అంటే పటేల్ కు చాలా ఇష్టం. జిల్లా స్థాయిలో నిర్వహించే ప్లీడరు పరీక్షల్లో పాసైన వెంటనే గోద్రాలో లాయరు ా ప్రాక్టిస్ ప్రారంభించారు. కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితి ని గమనించిన పబేల్ పట్టుదలతో స్పేహితుల దగ్గర పుస్తకాలు తెచ్చుకుని చదివి లా పరీక్ష పాసయ్యారు. పబెల్కు 18వ ఏటనే 1893లో జావేరి భాయితో వివాహం అయింది. పటేల్కు 34 ఏళ్ల వయసులోనే భార్య అనారోగ్యంతో కన్ను మూశారు. ఆవార్త తెలిసే యానికి పబేల్ కోర్టులో కేసును వాదిస్తున్నారు. భార్య మరణవార్త తెలిసినా ఏ మాత్రం చలించకుం

పటేల్ను నియమించారు. సర్దార్ పటేల్ నాయక త్వంలో బర్దోలి తాలూకాలో అనూహ్యంగా పెంచిన భూమి శిస్తుకు వ్యతిరేకంగా సైతులు నిర్వహించిన సత్యాగ్రహం భారత స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో ఉజ్వ ల ఘట్టంగా పేర్కొనవచ్చు. సుమారు 80 గ్రామాల రైతులు పాల్గొన్న ఈ ఉద్యమం ధాటికీ(బిటీషు ప్రభు త్వానికి వణుకు పుట్టింది. చివరకు రైతులతో సంధి కుదుర్పుకోక తప్పలేదు. ఈ ఉద్యమ సమయంలోనే బర్దోలి రైతులు పటేల్కు సర్దార్ బిరుదును ఇచ్చి గౌర వించారు. కేవలం బర్దోలి రైతులకే కాదు యావత్ భారతావనికి ఆ మహనీయుడు సర్దారే. గాంధీజీని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అరెస్టు పేసి జైలులో పెట్టి నప్పుడు కూడా ముందుండి ఉద్యమాన్ని నడిపి అరెస్టులతో పోరాటాన్ని ఆపలేరని, దేశ ప్రజలలో రగులుతున్న స్వాతంత్ర్య కాంక్షను అణవి వేయలేరని పటేల్ బ్రిటి ష్ ప్రభుత్వానికి గట్టి హెచ్చరిక చేశారు. గాంధీజీ సాన్ని హిత్యంలో రాటు తేలిన సర్దార్ పబేల్ పైకి ఎం తో గంభీరంగా కనిపించినా పబేల్ సున్నిత హృద యం గల వ్యక్తి అని గాంధీ మహాత్ముడే ఒకసారి కొని యాడారంటే ఆయన వ్యక్తిత్వం ఎలాంటిదో అర్ధం చేసుకోవచ్చు. గాంధీజీని, సర్దార్ పటేల్ను ఏడాది పాటు (1932-33) యరవాడ జైల్లో ఉంచారు. జైలు నుంచి విడుదల ఆయనసందర్భంలో పటేల్ గురిం చి మాట్లాడుతూ, 'పబేల్ అత్యంత ధైర్యశాలి అని మాతమే నాకు తెలుసు. కానీ, ఆయనలో ఓ మాత్రు మూర్తికి ఉన్నంత సున్నిత హృదయం కూడా దాగి ఉందని జైలులో నాకు తాను చేసిన సపర్యల ద్వారా

මිපරාලක ත්ත්තම

పటేల్ 'ఉక్కు' సంకల్వమే సమైఖ్య భారతావేని

పరిష్కారానికి భారత ప్రభుత్వానికి ఏదు దశాబ్వాలకు పైగా సమయం ఒక సమాంతర ఉద్యమం జరుగుతోంది. నిజాం నుండి స్వేచ్ఛను పట్టింది. ఇదే సమయంలో పూర్వ హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని పొందటానికి నంస్థానంలోని మ్రజలంతా పోరాదుతున్నారు. ప్రాంతాలు మాత్రం అభివృద్ధి, ఆధునికతలో ముందున్నాయి. భూస్వామ్య, మత అణిచివేత హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని హైదరాబాద్ మహానగరం (వవంచస్తాయి నగరంగా రూపుదిద్దుకోవదానికి ఉరకలు వేస్తోంది. దీనికంతా స్వతంత్ర ఆధీనంలో ఉంది. వెద్ది చాకిరీ, లైంగిక దాదులు, రైతులపై సమరయోధుడు, భారత తొలి ఉప ప్రధానిగా, హెూమ్ మంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన ఐర్తోలీ రైతు ఉద్యమ వీరుడు సర్వార్ పల్లభాయ్ పటేల్ ఉక్కు సంకల్పమే కారణం. నేటి అఖిల ఖారత నిర్మాణానికి ఆయన పట్టుదలే పునాది. హైదరాబాద్ సంస్థానం భారతదేశంలో భాగం కావదానికి ఆయన ఆపరేషన్ 'పోలో' పేరుతో చేపట్టిన పోలీసు చర్య భారతదేశతచరిశ్రలో కీలక ఘట్టంగా నిలిచింది. అతి తక్కువ కాలంలో 625 సంస్థానాలను భారతదేశంలో విలీసం చేశారు. ఈ సమస్యను తనదైన శైబిలో పరిష్మరించి ఇండియన్ బిస్మార్మ్ వల్లభాయ్ పటేల్ మన్ననలు అందుకున్నారు. జర్మనీ ఏకీకరణలో బిస్మార్క్ పాత్ర ఎలాంటిందో భారత యూనియన్లో స్వదేశీ నంస్థానాలు వీలినంలో పటేల్ ఉక్కు సంకల్పం అలాంటిది. గుజరాత్లో మారుమూల కుగ్రామంలో జన్మించిన ఆయన రైతు ఉద్యమాన్ని నిర్మించి స్వాతంత్ర సాధన ఉద్యమంలో మహాత్మగాంధీకి నిర్మాణంలో కీలక భూమిక పోషించారు. నేటి అభివృద్ధి, స్థుశాంత జీవనం, స్వేచ్ఛా వాయువులు అనుభవిస్తున్న యువతీ, యువకులకు సర్దార్ పటేల్ సాధించిన విజయాల గురించి తెలియాల్స్ ఉంది. అన్తమించని (బిటీ ష్ సామాజ్యవాదం భారతదేశాన్నిఆక్రమించుకొని ఆది నుంచీ విభజించు పాలించు విధానాన్ని అవలంభించింది. మత ప్రాతిపదికన దేశాన్ని రెండు ముక్కలు చేసింది. అలాగే వెళ్తూ వెళ్తూ దేశంలోని సంస్థానాలకు స్వయం నిర్ణయాధికారాన్ని కూడా కట్టబెట్టింది. దీని ప్రకారం తమకు నచ్చితే సంస్థానాధీశులు భారత్ యూనియన్లో కలవచ్చు లేదా స్వతంత్రంగా వ్యవహరించవచ్చు అని భారతదేశ చివరి వైస్రాయ్ గా పనిచేసిన లార్డ్ లూయిస్ ఎద్వర్డ్ మౌంట్ బాటెన్ (పకటించారు. పైగా సంస్థానాలపై బల్మపయోగం ఉపయోగించకుండా కేవలం చర్చలు ద్వారా మాత్రమే సమస్యలు పరిష్కరించుకోవాలని నిబంధన విధించారు. 1947 నాటికి దేశంలో 625 స్వదేశీ సంస్థానాలు ఉ న్నాయి. వీటిలో కశ్మీర్, జునాగధ్, హైదరాబాద్ మినహా మిగిలినవి నర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ కృషితో బేషరుతుగా ఇండియన్ యూనియన్లో అంతర్భాగమయ్యాయి. సర్వార్ వల్లభాయ్ పటేల్, తన విశ్వసనీయ కార్యదర్శి ప్రఖ్యాత ఐసిఎస్ అధికారి వి.పి. మీనన్*తో* కలిసి 1940ల ఆరంభం నుండే సంస్థానాలను భారతీయ యూనియన్కు ఒప్పించడంలో చురుకుగా నిమగ్నమై ఉన్నారు. మెజారిటీ సంస్థానాలు భారత్ యూనియన్లో కలవదానికి అంగీకారం తెలిపాయి. కానీ కశ్మీర్, జునాగడ్, హైదరాబాద్ సంస్థానాలు భారత యూనియన్లో చేరదానికి అంగీకరించలేదు. భారత యూనియన్కు అంగీకరించని సంస్థానాలలో హైదరాబాద్ సంస్థానం కీలకంగా ఉంది. ప్రధానంగా భౌగోళికంగా దాని పరిధి, స్థానం కారణంగా భారత యూనియన్ సమగ్రత, సార్వభౌమత్వం, రక్షణ రీత్యా ఎంతో కీలకమైనది. హైదరాబాద్ అతిపెద్ద రాచరిక రాష్ట్రం మాత్రమే కాదు. దాని మొత్తం భౌగోళిక ప్రాంతం యునైటెడ్ కింగ్డ్ కంటే పెద్దది. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో నేటి తెలంగాణ, అంద్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, కర్మాటక, ఛక్తిస్ ఘద్వంటి అనేక రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. అప్పుడు హైదరాబాద్ను నిజాం అసఫ్ జాహీ రాజవంశం యొక్క ఏదవ పాలకుడు నిజాం ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ పాలించాడు. ప్రపంచంలో అత్యంత ధనవంతుడిగా పేరొందిన ఏడో నిజాం మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ తమ సంస్థానానికి సొంత కరెన్సీ, రైల్వే, రేడియో ఇంజనీరింగ్, సైనిక వ్యవస్థలు ఉండటంతో హైదరాబాద్ను స్వంతం(త రాజ్యంగా నిలబెట్టుకోవాలసుకున్నారు. కొంత కాలం వేచి చూసిన తర్వాత ఇండియన్ యూనియన్లో విలీనం చేస్తానని ఏడో నిజామ్ ప్రతిపాదించాడు. కానీ ఇదే సమయంలో నిజాం సంస్థానంలోని రజాకార్లు మతకల్లోలాన్ని సృష్టించి ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలను భయ్యబాంతులకు గురిచేశారు. ఈ సమయంలో ఒక సందర్భంలో సర్మార్ పటేల్ భారతదేశంలోని సంస్థానాలలో అత్యంత క్లిష్టమైన సవాలు ఏమిటనే దాని గురించి మాట్లాదుతూ "భారతదేశపు కడుపులో ఒక స్వతంత్ర హైదరాబాద్ క్యాన్ఫర్ను కలిగి ఉంది" అని పేర్మౌనట్లు చెప్తారు. ఏదవ నిజాం ఆగస్టు 15, 1947 న హైదరాబాద్ను స్వతంత్ర దేశంగా ప్రకటించుకున్నాడు. లార్డ్ మౌంట్ బాటన్ 1948 జూన్ లో హెచ్స్ ఆఫ్ అగ్రిమెంట్ (పతిపాదించాడు. ఇది హైదరాబాద్కు భారతదేశం క్రింద స్వయంప్రతిపత్తికలిగిన దేశంగా హెరాదా ఇచ్చింది. నిజాం ట్రిటీష్ కామన్పెల్త్ నేషన్స్ క్రింద పూర్తి స్వాతం(త హూదాను కోరుకున్నాడు. నిజాం వ్యూహాలు, ఉ డ్డేశాలు సర్వార్ పటేల్ గ్రహించారు. అందుకే సర్వార్ పటేల్ న్మరించుకుందాము. నమగ్ర భారత అభివృద్ధికి మ్రతిన

రావణకావృంగా మందుతున్న కాశ్మీర్ నమన్య పట్టుదలతో వ్యవహరించారు. ఇదే సమయంలో మరోవైపు ఇక్కద భూమి నేరుగా నిజాం యాజమాన్యంలో లేదా నిజాం జాగీర్ల అక్రమంగా పన్నులు విధించడం తదితర రూపాల్లో దోపిడీ కొనసాగింది. మెజారిటీ మ్రజల భాషను కాదని, బలవంతంగా ఉ ర్వా భాషను రద్దడంతో 1920లలో సాంస్థ్రతికంగా, భాషా పరంగా నిజాం పాలనపై ఉద్యమం మొదలైంది. ఆంధ్ర జనసంఘం రూపంలో తెలుగు భాషా పోరాటం ముందుకొచ్చింది. 1940 ల నాటికి ఆంధ్ర జనసంఘం ఆంధ్ర మహాసభగా రూపాంతరం చెందింది, మరోవైపు కమ్యూనిస్టలు తమ ప్రభావాన్ని చూపడం ప్రారంభించారు. 1946 జూలై నుంచి మొదలై రెండు నెలల కాలంలో 4000 గ్రామాలలో ఉద్యమం వ్యాపించింది. అక్టోబర్ 1946 లో నిజాం అంద్ర మహా సథను నిషేధించింది. 1947 ఆగస్టు -15 స్వాతంత్రం, సంస్థానాలు భారత యూనియన్లో విలీనంతో హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలో మగ్గుతున్న మెజారిటీ ప్రజలు కూడా భారత యూనియన్లో విలీనం కావాలని కోరుకున్నారు. ఇదే సమయంలో హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఖాసీంరజ్వే ఆధ్వర్యంలో ఒక పారామిలిటరీ సంస్థను నిజాం ప్రోత్సహించారు. గ్రామాలపై దాదులు చేసి దోచుకోవడం, కనిపించిన వారిని చంపుతూ పోయారు. ఈ దాడులకు ప్రతీకారంగా మరోవైపు రైతులు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆధ్వర్యంలో సాయుధ తిరుగుబాటు మొదలైంది. ఈ వాతావరణంలోనే భారత సైన్యం జనరల్ జెఎన్ చౌదరి అధ్వర్యంలో హైదరాబాద్ సంస్థానంలోకి అదుగుపెట్టింది. 1947 సెప్టెంబరు 13 న ప్రారంభమైన ఆపరేషన్ మూడు రోజులు పాటు కొనసాగి అదే నెల 17 న ముగిసింది. కేవలం మూడురోజులలోనే నిజాం, రజాకారు బృందాలు లొంగిపోయాయి. ఆపరేషన్ పోలో భారతదేశంలో హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని ఒక ఖాగంగా చేయాలని నిశ్చయించుకున్న సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ నిజాంతో సం(పదింపులు కొనసాగిస్తూనే యుద్ధ ప్యూహాలు సిద్ధం చేశారు. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో మైదానాలు ఎక్కువగా ఉండటంతో ఆపరేషన్ పోలో పేరుతో పోలీసు చర్యకు ప్రణాళిక సిద్ధం చేశారు. మేజర్ జనరల్ జయంతోనాథ్ చౌదరి నేతృత్వంలో 36,000 మంది భారత దశాలు హైదరాబాద్లోకి ప్రవేశించడానికి సన్నద్దమయ్యారు. 1948 సెఫ్టెంబర్ మొదటి వారంలో హైదరాబాద్లోకి దళాలను కదిలించే మార్గాలను అన్వేషించదానికి, పోలీసు చర్య చేపట్టదానికి పటేల్ భారత సైన్యంతో ఉన్నత స్థాయి సమావేశానికి పిలుపునిచ్చారు. సెఫ్టెంబర్ 13 తెల్లవారుజామున, "ఆపరేషన్ పోలో" అనే కోడ్ పేరుతో మేజర్ జనరల్ చౌదరి ఆధ్వర్యంలోని భారత దళాలు హైదరాబాద్లోకి వెళ్లడం ప్రారంభించాయి. ముందస్తుగా శక్తి షోలాపూర్-హైదరాబాద్ రహదారి (186 మైళ్ళు), బెజవాద(ఇప్పుడు విజయవాద) -హైదరాబాద్ రహదారి (160 మైళ్ళు) వెంట "స్టేట్ ఆఫ్ ది ఆర్ట్" సైనిక పరికరాలతో సంస్థానంలోకి అదుగుపెట్టాయి. అప్పటివరకూ వివిధ రాజ్యాలు, ఆంగ్లేయులతో రాజీ, లొంగుబాటు ధోరణితో వ్యవహరించిన నిజాం సంస్థానం ఆర్మీ యుద్ధ సన్నద్ధతలో బలహీనంగా ఉంది. భారత ఆర్మీ ఎంతో ముందజలో ఉంది. 1948 సెప్టెంబరు 13న ప్రారంభమైన ఆపరేషన్ పోలో దాదాపు 100 గంటల్లో ముగిసింది. 17 సెప్టెంబర్ 1948 న నిజాం కాల్పుల విరమణ ప్రకటించింది. తన అధికారిక రేడియోలో ఈ ప్రకటన ప్రసారం కూడా చేసింది. 1948 సెప్టెంఐర్ 18 న, సాయంత్రం 4 గంటలకు అధికారిక లొంగిపోయే కార్యక్రమం జరిగింది. దీనిలో మేజర్ జనరల్ ఎల్-ఎడ్రూస్ నేతృత్వంలోని హైదరాబాద్ ఆర్మీ భారత సైన్యానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న జనరల్ చౌదరికి లొంగిపోయింది. దీని తరువాత సర్దార్ పటేల్, నిజాం ఉస్మాన్ అరీ ఖాన్ మధ్య ఉన్నత స్థాయి సమావేశం జరిగింది. ఇండియన్ యూనియన్కు విధేయుడిగా ఉంటానని, సన్నిహిత సహకారంతో పనిచేస్తానని నిజాం హామీ ఇచ్చాడు. భారత ప్రభుత్వం రజాకార్ సంస్థను నిషేధించింది. దాని నాయకుడు ఖాసీంరజ్వీని అరెస్టు చేసింది. అనంతరం కోర్టు అతనికి జీవిత ఖైదు విధించింది. అలా 1948 సెఫ్టెంబరు 17న హైదరాబాద్ సంస్థానంలో డ్రజలు పూర్తిస్థాయి స్పేచ్ఛా, స్వాతం[తాలను పొందారు, స్వాతం[తం అనంతరం ఉప ష్ట్రైనమంత్రిగా, హెూంమంత్రిత్వశాఖ బాధ్యతలు చేపట్టిన సర్వార్ వల్లభాయ్ పటేల్ నాయకత్వ పబిమ, రాజనీతిజత, వ్యూహ చతురత, ఉక్కు సంకల్పమే నేటి భారతదేశం సంపూర్ణత్వం పొందదానికి కారణమయ్యింది. స్వాతంత్ర సాధనతోపాటు ఆధునిక భారతదేశంగా రూపాంతరం చెందదానికి ఆయన కృషి మరువలేనిది. అక్టోబరు 31న జయంతి సందర్భంగా మరోసారి అయన సేవలను హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని భారత యూనియన్లో విలీనం చేయదానికి తీసుకుందాము. - పత్రికా సమాచార కార్యాలయం, హైదరాబాద్

పటేల్ 'ఉక్కు' సంకల్పమే సమెఖ్య భారతావని

హైదరాబాద్ అక్టోబర్ 30 (ప్రజాకలం

రావణకాష్టంగా మందుతున్న కాశ్మీర్ నమస్య పరిష్కారానికి భారత ప్రభుత్వానికి ఏడు దశాబ్దాలకు పైగా సమయం పట్టింది. ఇదే సమయంలో ఫూర్వ హైదరాబాద్ నంస్థానం వరిధిలోని ప్రాంతాలు మాత్రం అభివృద్ధి, అధునికతలో ముందున్నాయి. హైదరాబాద్ మహానగరం 1947 నాటికి దేశంలో 625 స్వదేశీ (వవంచసాయి రూపుదిద్దుకోవదానికి ఉరకలు వేస్తోంది. జునాగఢ్, హైదరాబాద్ మినహా దీనికంతా స్వతంత్ర సమరయోధుడు, భారత మిగిలినవి సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ తొలి ఉవ స్థుధానిగా, హెూమ్ మంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన బర్డోలీ రైతు ఉద్యమ యూనియన్లో అంతర్భాగమయ్యాయి. వీరుడు సర్దార్ వల్లభాయ్ పబేల్ ఉక్కు నర్దార్ వల్లభాయ్ వబేల్, తన సంకల్పమే కారణం.

పట్టదలే పునాది. హైదరాబాద్ సంస్థానం ఆరంభం నుండే నంస్థానాలను భారతదేశంలో భాగం కావదానికి అయన అపరేషన్ పోలో పేరుతో చేపట్టిన పోలీసు ఒప్పించడంలో చురుకుగా నిమగ్నమై చర్య భారతదేశతచరి(తలో కీలక ఘట్టంగా నిలిచింది. అతి తక్కువ కాలంలో 625 యూనియన్లో కలవదానికి అంగీకారం సంస్థానాలను భారతదేశంలో విలీనం చేశారు. ఈ సమస్యను తనదైన శైలిలో వరిష్మరించి ఇండియన్ బిస్మార్(గా వల్లభాయ్ పటేల్ మన్ననలు అందుకున్నారు. జర్మనీ పీకీకరణలో బిస్మార్క్ పాత్ర ఎలాంటిందో భారత యూనియన్లో స్వదేశీ హైదరాబాద్ సంస్థానం కీలకంగా ఉ నంస్థానాలు వీలినంలో వటేల్ ఉక్కు ంది. ప్రధానంగా భౌగోళికంగా దాని సంకల్పం అలాంబిది.

గుజరాత్లో మారుమూల కుగ్రామంలో జన్మించిన ఆయన రైకు ఉద్యమాన్ని నిర్మించి రక్షణ రీత్యా ఎంతో కీలకమైనది. స్వాతంత్ర సాధన ఉద్యమంలో హైదరాబాద్ అతిపెద్ద రాచరిక రాష్ట్రం మహాత్మగాంధీకి కుడి భుజంగా నిలిచారు. స్వాతంత్రం అనంతరం భారతదేశ నిర్మాణంలో కీలక భూమిక పోషించారు. నేటి అభివృద్ధి, ప్రశాంత జీవనం, స్వేచ్చా వాయువులు అనుభవిస్తున్న యువతీ, యువకులకు నర్దార్ పటేల్ సాధించిన విజయాల గురించి తెలియాల్సి ఉంది.

రవి అస్తమించని బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యవాదం రాజవంశం యొక్క ఏదవ పాలకుడు భారతదేశాన్నిఆక్రమించుకొని ఆది నుంచీ నిజాం ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ పాలించాడు. విభజించు పాలించు విధానాన్ని అవలంభించింది. మత ప్రాతిపదికన పేరొందిన ఏదో నిజాం మీర్ ఉస్మాన్ దేశాన్ని రెండు ముక్కలు చేసింది. అలాగే అలీ ఖాన్ తమ సంస్థానానికి సొంత వెళ్ళూ వెళ్ళూ దేశంలోని సంస్థానాలకు న్వయం నిర్ణయాధికారాన్ని కూడా కట్టబెట్టింది. దీని ప్రకారం తమకు నచ్చితే సంస్థానాధీశులు భారత్ యూనియన్లో కలవచ్చు లేదా న్వతంత్రంగా కాలం వేబి చూసిన తర్వాత ఇండియన్ 4000 గ్రామాలలో ఉద్యమం ప్రారంభించాయి. ముందన్నుగా శక్తి

వ్యవహరించవచ్చు అని భారతదేశ చివరి వైస్రాయ్ గా పనిచేసిన లార్డ్ లూయిస్ ఎద్వర్డ్ మౌంట్ బాటెన్ ప్రకటించారు. పైగా సంస్థానాలపై బల్(పయోగం ఉ వరిష్మరించుకోవాలని నిబంధన విధించారు.

నగరంగా సంస్థానాలు ఉన్నాయి. వీటిలో కశ్మీర్, కృషితో బేషరుతుగా ఇండియన్ నేది అఖిల భారత నిర్మాణానికి ఆయన అధికారి వి.పి. మీనన్తో కలిసి 1940ల భారతీయు యూనియున్కు ఉన్నారు. మెజారిటీ సంస్థానాలు భారత్ తెలిపాయి. కానీ కశ్మీర్, జునాగడ్, హైదరాబాద్ సంస్థానాలు భారత యుానియున్లో చేరదానికి అంగీకరించలేదు. భారత యూనియన్ోకు అంగీకరించని నంస్థానాలలో పరిధి, స్థానం కారణంగా భారత యూనియన్ సమగ్రత, సార్వభౌమత్వం, మాత్రమే కాదు. దాని మొత్తం భౌగోళిక తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఛక్తీస్ ఘడ్వంటి అనేక రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. అప్పుడు హైదరాబాద్ను నిజాం అసఫ్ జాహి ప్రపంచంలో అత్యంత ధనవంతుడిగా కరెన్సీ, రైల్వే, రేడియో ఇంజనీరింగ్, సైనిక వ్యవన్థలు ఉందటంతో హైదరాబాద్ మ స్వంతంత్ర రాజ్యంగా నిలబెట్లుకోవాలనుకున్నారు. కొంత

యూనియన్లో విలీనం చేస్తానని ఏడో నిజామ్ మంతిపాదించాడు. కానీ ఇదే నిజాం అంద్ర మహా నభను నమయంలో నిజాం నంస్థానంలోని నిషేధించింది. 1947 ఆగన్మ రజాకార్లు మతకల్లోలాన్ని సృష్టించి ఆ %--%15 స్వాతంత్రం, సంస్థానాలు పయోగించకుండా కేవలం చర్చలు స్థాంతంలోని ప్రజలను భయ్యబాంతులకు భారత యూనియన్లో విలీనంతో ద్వారా మాత్రమే నమన్యలు గురిచేశారు. ఈ సమయంలో ఒక హైదరాబాద్ నంస్థానం వరిధిలో నందర్భంలో నర్గార్ వటేల్ మగ్గుతున్న మెజారిటీ ప్రజలు కూడా క్లిష్టమైన సవాలు ఏమిటనే దాని గురించి కోరుకున్నారు. మాట్లాడుతూ "భారతదేశపు కదుపులో ఒక స్పతంత్ర హైదరాబాద్ క్యాన్ఫర్ను కలిగి హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఖాసీంరజ్వీ ఉంది" అని పేర్కొనట్లు చెప్తారు.

ఏడవ నిజాం ఆగన్లు 15, 1947 న నిజాం ప్రోత్సహించారు. గ్రామాలపై హైదరాబాద్ను నృతంత్ర దేశంగా దాదులు చేసి దోచుకోవడం, కనిపించిన ప్రకటించుకున్నాడు. లార్డ్ మౌంట్ బాటన్ విశ్వసనీయ కార్యదర్శి ప్రఖ్యాత ఐసీఎస్ 1948 జూన్ లో హెడ్స్ ఆఫ్ అగ్రిమెంట్ ప్రతిపాదించాడు. ఇది హైదరాబాద్కు రైతులు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆధ్వర్యంలో భారతదేశం క్రింద స్వయంప్రతిపత్తికలిగిన సాయుధ తిరుగుబాటు మొదలైంది. ఈ బ్రిటీష్ కామన్వెల్త్ నేషన్స్ క్రింద పూర్తి జెఎన్ చౌదరి అధ్వర్యంలో హైదరాబాద్ స్వాతంత్ర హెరాదాను కోరుకున్నాడు. నిజాం వ్యూహాలు, ఉద్దేశాలు సర్దార్ పటేల్ సెప్టెంబరు 13 న ప్రారంభమైన ఆపరేషన్ గ్రహించారు. అందుకే సర్దార్ పటేల్ హైదరాబాద్ నంస్థానాన్ని భారత యూనియన్లో విలీనం చేయడానికి పట్టదలతో వ్యవహరించారు. ఇదే సమయంలో మరోవైపు ఇక్కడ ఒక సమాంతర ఉద్యమం జరుగుతోంది. భారతదేశంలో హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని నంస్థానంలోని పోరాడుతున్నారు.

భూస్వామ్య, మత అణిచివేత

పెద్దది. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో నేబి చాకిరీ, లైంగిక దాడులు, రైతులపై ప్రజల భాషను కాదని, బలవంతంగా పోరాటం ముందుకొచ్చింది. 1940 ల మహాసభగా రూపాంతరం చెందింది, మరోవైపు కమ్యూనిస్టలు తమ ప్రభావాన్ని చూపడం ప్రారంభించారు. 1946 జూలై నుంచి మొదలై రెండు నెలల కాలంలో

వ్యాపించింది. అక్టోబర్ 1946 లో

నమయంలో ශස් ఆధ్వర్యంలో ఒక పారామిలిటరీ సంస్థను వారిని చంపుతూ పోయారు. ఈ దాదులకు ప్రతీకారంగా మరోవైపు సంస్థానంలోకి అడుగుపెట్టింది. 1947 మూడు రోజులు పాటు కొనసాగి అదే మూడురోజులలోనే నిజాం, రజాకారు బృందాలు లొంగిపోయాయి. ఆపరేషన్ పోలో

నిజాం నుండి స్పేచ్ఛను పొందటానికి ఒక భాగంగా చేయాలని నిశ్చయించుకున్న [మజలంతా నర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ నిజాంతో సంప్రపదింపులు కొనసాగిస్తూనే యుద్ధ వ్యూహాలు సిద్ధం చేశారు.

హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని భూమి - హైదరాబాద్ సంస్థానంలో మైదానాలు నేరుగా నిజాం యాజమాన్యంలో లేదా ఎక్కువగా ఉందటంతో ఆపరేషన్ పోలో ప్రాంతం యునైబెడ్ కింగ్ డమ్ కంటే నిజాం జాగర్ల ఆధీనంలో ఉంది. వెద్ది పేరుతో పోలీసు చర్యకు ప్రణాళిక సిద్ధం చేశారు. మేజర్ జనరల్ జయంతోనాథ్ అక్రమంగా పన్నులు విధించడం తదితర చౌదరి నేతృత్వంలో 36,000 మంది రూపాల్లో దోపిడీ కొనసాగింది. మెజారిటీ భారత దళాలు హైదరాబాద్లోకి డ్రవేశించదానికి సన్నద్దమయ్యారు. 1948 ఉర్దా భాషను రద్దడంతో 1920లలో సెఫ్టెంబర్ మొదటి వారంలో సాంస్పృతికంగా, భాషా పరంగా నిజాం హైదరాబాద్లోకి దళాలను కదిలించే పటేల్ నాయకత్వ పటిమ, రాజనీతిజత, పాలనపై ఉద్యమం మొదలైంది. ఆంధ్ర మార్గాలను అన్వేషించదానికి, పోలీసు జనసంఘం రూపంలో తెలుగు భాషా చర్య చేపట్టదానికి పటేల్ భారత సైన్యంతో ఉన్నత స్థాయి నమావేశానికి నాటికి ఆంధ్ర జనసంఘం ఆంధ్ర పిలువునిచ్చారు. సెప్టెంబర్ 13 తెల్లవారుజామున, "ఆపరేషన్ పోలో" అనే కోడ్ పేరుతో మేజర్ జనరల్ చౌదరి ఆధ్వర్యంలోని భారత దళాలు హైదరాబాద్లోకి వెళ్లడం స్మరించుకుందాము. సముగ్ర భారత

షోలావూర్-హైదరాబాద్ రహదారి (186 మైళ్ళు), బెజవాద(ఇవ్పుదు ವಿಜಯವಾದ) - ಪ್ರಾದರಾಬಾದ್ ರహದಾರಿ (160 మైళ్ళు) వెంట "స్టేట్ ఆఫ్ ది ఆర్ట్" సైనిక పరికరాలతో సంస్థానంలోకి అదుగుపెట్టాయి. అప్పటివరకూ వివిధ రాజ్యాలు, ఆంగ్లేయులతో రాజీ, భారతదేశంలోని సంస్థానాలలో అత్యంత భారత యూనియన్లో విలీనం కావాలని లొంగుబాటు ధోరణితో వ్యవహరించిన నిజాం సంస్థానం ఆర్మీ యుద్ద సన్నద్దతలో బలహీనంగా ఉంది. భారత ఆర్మీ ఎంతో ముందజలో ఉంది. 1948 సెప్టెంబరు 13న ప్రారంభమైన ఆపరేషన్ పోలో దాదాపు 100 గంటల్లో ముగిసింది.

17 సెప్టెంబర్ 1948 న నిజాం కాల్పుల విరమణ (పకటించింది. తన అధికారిక రేడియోలో ఈ మైకటన ్రవసారం కూడా చేసింది. 1948 సెప్టెంబర్ 18 న, సాయంత్రం 4 దేశంగా హూదా ఇచ్చింది. నిజాం వాతావరణంలోనే భారత సైన్యం జనరల్ గంటలకు అధికారిక లొంగిపోయే కార్యక్రమం జరిగింది. దీనిలో మేజర్ జనరల్ ఎల్-ఎఁదూస్ నేతృత్వంలోని హైదరాబాద్ ఆర్మీ భారత సైన్యానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న జనరల్ చౌదరికి నెల 17 న ముగిసింది. కేవలం లొంగిపోయింది. దీని తరువాత సర్హార్ పటేల్, నిజాం ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ మధ్య ఉన్నత స్థాయి సమావేశం జరిగింది. ఇండియన్ యూనియన్కు విధేయుడిగా ఉంటానని, నన్నిహిత సహకారంతో పనిచేస్తానని నిజాం హామీ ఇచ్చాడు. భారత ప్రభుత్వం రజాకార్ సంస్థను ನಿಷಧಿಂಬಿಂದಿ. ದಾನಿ ನಾಯಕುದು ఖాసీంరజ్వీని అరెస్టు చేసింది. అనంతరం కోర్టు అతనికి జీవిత ఖైదు విధించింది. అలా 1948 సెప్టెంబరు 17న హైదరాబాద్ నంస్థానంలో క్రవజలు పూర్తిస్థాయి స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్రాలను పొందారు.

> స్వాతంత్రం అనంతరం ఉవ ఫ్ల్వ్ మంత్రిగా, హూంమంత్రిత్వశాఖ బాధ్యతలు చేపట్టిన సర్దార్ వల్లభాయ్ వ్యూహ చతురత, ఉక్కు సంకల్పమే నేటి భారతదేశం సంపూర్ణత్వం పొందడానికి కారణమయ్యింది. స్వాతంత్ర సాధనతోపాటు అధునిక భారతదేశంగా రూపాంతరం చెందదానికి అయన కృషి మరువలేనిది. అక్టోబరు 31న జయంతి సందర్భంగా మరోసారి ఆయన సేవలను అభివృద్ధికి ప్రకిన తీసుకుందాము.

పటేల్ 'ఉక్కు' సంకల్వమే సమై**ఖ్య** భారతావని

హ్రైదాబాద్, అక్టోబర్ 30 (విశాల తెలంగాణ) : రావణకాష్టంగా మందుతున్న హైదరాబాద్ను స్వంతంత్ర రాజ్యంగా నిలబెట్టుకోవాలనుకున్నారు. కొంత కాలం వేవి కాక్మీర్ సమస్య పరిష్మారానికి భారత ప్రభుత్వానికి ఏదు దశాబ్దాలకు పైగా సమయం పట్టింది. ఇదే సమయంలో పూర్వ హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని ప్రాంతాలు మాత్రం అభివృద్ధి, ఆధునికతలో ముందున్నాయి. హైదరాబాద్ మహానగరం ప్రపంచస్థాయి నగరంగా రూపుదిద్దుకోవదానికి ఉరకలు వేస్తోంది. దీనికంతా స్వతంత్ర సమరయోధుడు, భారత తొలి ఉప ప్రధానిగా, హోమ్ మంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన బర్మోలీ రైతు ఉద్యమ వీరుడు సర్మార్ పల్లభాయ్ పటేల్ ఉక్కు సంకల్పమే కారణం. నేటి అఖిల భారత నిర్మాణానికి ఆయన పట్టదలే పునాది. హైదరాబాద్ సంస్థానం భారతదేశంలో భాగం కావదానికి ఆయన ఆపరేషన్ 'పోలో' పేరుతో దేపట్టిన పోలీసు చర్య భారతదేశతచరి(తలో కీలక ఘట్లంగా నిలిచింది. అతి తక్కువ కాలంలో 625 సంస్థానాలను భారతదేశంలో విలీసం చేశారు. ఈ సమస్యను తనదైన శ్రెలిలో పరిష్కరించి ఇండియన్ బిస్మార్?రగా పల్లభాయ్ పటేల్ మన్ననలు అందుకున్నారు. జర్మనీ ఏకీకరణలో బిస్మార్స్ పాత్ర ఎలాంటిందో భారత యూనియన్లో స్వదీశీ సంస్థానాలు వీళినంలో పటేల్ ఉక్కు సంకల్పం అలాంటిది. గుజరాత్లో మారుమూల కుగ్రామంలో జన్మించిన ఆయన రైతు ఉద్యమాన్ని నిర్మించి స్వాతంత్ర సాధన ఉద్యమంలో మహాత్మగాంధీకి కుడి భుజంగా నిలిచారు. స్వాతంత్రం అనంతరం భారతదేశ నిర్మాణంలో కీలక భూమిక పోషించారు. నేటి అభివృద్ధి, ప్రశాంత జీవనం, స్వేచ్ఛా వాయువులు అనుభవిస్తున్న యువతీ, యువకులకు సర్మార్ పటేల్ సాధించిన విజయాల గురించి తెలియాల్ని ఉంది. రవి అస్తమించని బ్రిటీష్ సామాజ్యవాదం భారతదేశాన్నిఆక్రమించుకొని ఆది నుంచీ విథజించు పాలించు విధానాన్ని అవలంభించింది. మత ప్రాతిపదికన దేశాన్ని రెందు ముక్కలు చేసింది. అలాగే వెక్తూ వెక్తూ దేశంలోని సంస్థానాలకు స్వయం నిర్ణయాధికారాన్ని కూడా కట్టబెట్టింది. దీని ప్రకారం తమకు నచ్చితే సంస్థానాధీశు లు భారత్ యూనియన్లో కలవచ్చు లేదా స్వతంత్రంగా వ్యవహరించవచ్చు అని భారతదేశ చివరి వైస్రాయ్ గా పనిచేసిన లార్డ్ లూయిస్ ఎద్వర్డ్ మౌంట్ బాటెస్ ప్రకటించారు. పైగా సంస్థానాలపై బల్(పయోగం ఉపయోగించకుండా కేవలం చర్చలు ద్వారా మాత్రమే సమస్యలు పరిష్మరించుకోవాలని నిబంధన విధించారు. 1947 నాటికి దేశంలో 625 స్వదేశీ సంస్థానాలు ఉన్నాయి. వీటిలో కశ్మీర్, జంనాగఢ్, హైదరాజాద్ మినహా మిగిలినవి నర్మార్ వల్లభాయ్ పటేల్ కృషితో బేషరుతుగా ఇండియన్ యూనియన్లో అంతర్బాగమయ్యాయి. సర్దార్ పల్లభాయ్ పటేల్, తన విశ్వసనీయ కార్యదర్శి ప్రఖ్యాత ఐసిఎస్ అధికారి వి.పి. మీానన్తో కలిసి 1940ల ఆరంభం నుండే సంస్థానాలను భారతీయ యూనియన్కు ఒప్పించడంలో చురుకుగా నిమగ్నమై ఉన్నారు. మెజారిటీ సంస్థానాలు భారత్ హైదరాబాద్ సంస్థానాలు భారత యూనియన్లో చేరదానికి అంగీకరించలేదు. భారత యూనియన్కు అంగీకరించని సంస్థానాలలో హైదరాబాద్ సంస్థానం కీలకంగా ఉంది. ప్రధానంగా భౌగోళికంగా దాని పరిధి, స్థానం కారణంగా భారత యూనియన్ సమగ్రత, సార్వభౌమత్వం, రక్షణ రీత్యా ఎంతో కీలకమైనది.

చూసిన తర్వాత ఇండియన్ యూనియన్లో విలీనం చేస్తానని ఏదో నిజామ్ ప్రతిపాదించాడు. కానీ ఇదే సమయంలో నిజాం సంస్థానంలోని రజాకార్లు మతకల్లోలాన్ని స్పష్టించి ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలను భయ్యదాంతులకు గురిచేశారు. ఈ సమయంలో ఒక సందర్భంలో సర్దార్ పటేల్ భారతదేశంలోని సంస్థానాలలో అత్యంత క్షిష్మమైన సవాలు ఏమిటనే దాని గురించి మాట్లాదుతూ "భారతదేశపు కదుపులో ఒక స్పతంత్ర హైదరాబాద్ క్యాన్సర్ను కలిగి ఉంది" అని పేర్యానట్లు చెప్పారు. ఏదవ నిజాం ఆగస్ట 15, 1947 న హైదరాబాద్ను స్వతంత్ర దేశంగా ప్రకటించుకున్నాడు. లార్డ్ మౌంట్ బాటన్ 1948 జూన్ లో హెచ్స్ ఆఫ్ అగ్రిమెంట్ ప్రతిపాదించాడు. ఇది హైదరాబాద్కు భారతదేశం క్రింద స్వయంప్రవిత్తికలిగిన దేశంగా హోదా ఇచ్చింది. నీజాం ట్రిటీష్ కామన్వెల్త్ నేషన్స్ క్రింద పూర్తి స్వాతంత్ర హోదాను కోరుకున్నారు. నిజాం ప్యాహాలు, ఉద్దేశాలు సర్వార్ పటేల్ గ్రహించారు. అందుకే సర్వార్ పటేల్ హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని భారత యూనియన్లో విలీసం చేయదానికి పట్టుదలతో వ్యవహరించారు. ఇదే సమయంలో మరోవైపు ఇక్కద ఒక సమాంతర ఉద్యమం జరుగుతోంది. నిజాం నుండి స్వేచ్చను పొందటానికి సంస్థానంలోని (పజలంతా పోరాదుతున్నారు.

భూస్వామ్య, మత అణిచివేత

హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని భూమి నేరుగా నిజాం యాజమాన్యంలో లేదా నిజాం జాగీర్ల అధీనంలో ఉంది. వెట్టి చాకిరీ, లైంగిక దాడులు, రైశులపై అక్రమంగా పన్నులు విధించడం తదితర రూపాల్లో దోపిడీ కొనసాగింది. మెజారిటీ ప్రజల భాషను కాదని, బలవంతంగా ఉర్దా భాషను రద్దడంతో 1920లలో సాంస్పతికంగా, భాషా పరంగా నిజాం పాలనపై ఉద్యమం మొదలైంది. ఆంధ్ర జనసంఘం రూపంలో తెలుగు భాషా పోరాటం ముందుకొచ్చింది. 1940 ల నాటికి ఆంధ్ర జనసంఘం ఆంధ్ర మహాసభగా రూపాంతరం చెందింది, మరోవైపు కమ్మూనిస్సలు తమ ప్రభావాన్ని చూపడం ప్రారంభించారు. 1946 జూలై నుంచి మొదలై రెండు నెలల కాలంలో 4000 గ్రామాలలో ఉద్యమం వ్యాపించింది. అక్టోబర్ 1946 లో నిజాం ఆంధ్ర మహా సభను నిషేధించింది. 1947 ఆగస్టు '15 స్వాతంత్రం, సంస్థానాలు భారత యూనియన్లో విలీనంతో హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలో మగ్గుతున్న మెజారిటీ ప్రజలు కూడా భారత యూనియన్లో విలీసం కావాలని కోరుకున్నారు. ఇదే సమయంలో హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఖాసీంరజ్సీ అధ్యర్భంలో ఒక పారామిలిటరీ సంస్థను నిజాం ప్రాత్సహించారు. గ్రామాలపై దాగులు చేసి దోచుకోవడం, కనిపించిన వారిని చంపుతూ పోయారు. ఈ దాడులకు ప్రతీకారంగా మరోవైపు రైతులు, కమ్యూనిస్సు పార్టీ ఆధ్వర్యంలో సాయుధ తిరుగుబాటు మొదలైంది. ఈ వాతావరణంలోనే భారత సైన్యం జనరల్ జెఎన్ చౌదరి ఆధ్వర్యంలో హైదరాబాద్ సంస్థానంలోకి అదుగుపెట్టింది. 1947 యూనియన్లో కలవదానికి అంగీకారం తెలిపాయి. కానీ కశ్మీర్, జనాగడ్, సెప్టెంబరు 13 న ప్రారంభమైన ఆపరేషన్ మూడు రోజులు పాటు కొనసాగి అదే నెల 17 న ముగిసింది. కేవలం మూడురోజులలోనే నిజాం, రజాకారు బృందాలు ಲಿಂಗಿ ಘೆಯಾಯಿ.

ఆవరేషన్ పోలో

భారతదేశంలో హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని ఒక భాగంగా చేయాలని నిశ్చయించుకున్న హైదరాబాద్ అతిపెద్ద రాచరిక రాష్ట్రం మాత్రమే కాదు. దాని మొత్తం భౌగోళిక సర్వార్ వల్లభాయ్ పటేల్ నిజాంతో సంప్రదింపులు కొనసాగిస్తూనే యుద్ధ వ్యవ్తాలు ప్రాంతం యునైటెడ్ కింగ్డమ్ కంటే పెద్దది. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో నేదీ సిద్ధం చేశారు. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో మైదానాలు ఎక్కువగా ఉండటంతో ఆపరేషన్ తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, కర్మాటక, ఛత్తీస్ ఘడ్వంటి అనేక రాష్ట్రాలు పోలో పేరుతో పోలీసు చర్యకు ప్రణాళిక సిద్ధం చేశారు. మేజర్ జనరల్ జయంతోనాథ్ ఉన్నాయి. అప్పుడు హైదరాబాద్ను నీజాం అనఫ్ జాహీ రాజవంశం యొక్క చౌదరి నేతృత్వంలో 36,000 మంది భారత దకాలు హైదరాబాద్లోకి ప్రవేశించడానికి ఏడవ పాలకుడు నిజాం ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ పాలించాడు. ప్రపంచంలో అత్యంత సన్నద్ధమయ్యారు. 1948 సెప్టెంబర్ మొదటి వారంలో హైదరాబాద్లోకి దకాలను ధనవంతుడిగా పేరొందిన ఏడో నిజాం మీార్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ తమ సంస్థానానికి కదిలించే మార్చాలను అన్వేషించడానికి, పోలీసు చర్య చేపట్టడానికి పటేల్ భారత సొంత కరెన్సీ, రైల్వే, రోడియో ఇంజనీరింగ్, సైనిక వ్యవస్థలు ఉండటంతో సైన్యంతో ఉన్నత స్వాయి సమావేశానికి పిలుపునిచ్చారు.

పటేల్ 'ఉక్కు' సంకల్సమే సమైఖ్య

(పి.ఐ.బి) హైదరాబాద్

రావణకాష్టంగా మండుతున్న కాశ్మీర్ సమస్య పరిష్మారానికి భారత ప్రభుత్వానికి ఏడు దశాబ్దాలకు పైగా సమయం పట్టింది. ఇదే సమయంలో పూర్వ హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని ప్రాంతాలు మాత్రం అభివృద్ధి, ఆధునికతలో ముందున్నాయి. హైదరాబాద్ మహానగరం బ్రహంచస్థాయి నగరంగా రూపుదిద్దుకోవడానికి ఉరకలు వేస్తోంది. దీనికంతా స్వతంత్ర సమరయోధుడు, భారత తొలి ఉప ప్రధానిగా, హెూమ్ మంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన బర్డోలీ రైతు ఉద్యమ వీరుడు సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ ఉక్కు సంకల్పమే కారణం.

నేటి అఖిల భారత నిర్మాణానికి ఆయన పట్టుదలే పునాది. హైదరాబాద్ సంస్థానం భారతదేశంలో భాగం కావడానికి ఆయన అవరేషన్ 'పోలో' పేరుతో చేపట్టిన పోలీసు చర్య భారతదేశతచరి(తలో కీలక ఘట్టంగా నిలిచింది. అకి తక్కువ కాలంలో 625 సంస్థానాలను భారతదేశంలో విలీనం చేశారు. ఈ సమస్యను తనదైన శైలిలో పరిష్కరించి ఇండియన్ బిస్మార్(గా వల్లభాయ్ పటేల్ మన్ననలు అందుకున్నారు. జర్మనీ ఏకీకరణలో బిస్మార్క్ పాత్ర ఎలాంటిందో భారత యూనియన్లో స్వదేశీ సంస్థానాలు వీలినంలో పటేల్ ఉక్కు సంకల్పం అలాంటిది.

గుజరాత్లో మారుమూల కుగ్రామంలో జన్మించిన ఆయన రైతు ఉద్యమాన్ని నిర్మించి స్వాతంత్ర సాధన ఉద్యమంలో మహాత్మగాంధీకి కుడి భుజంగా నిలిచారు. స్వాతంత్రం అనంతరం భారతదేశ నిర్మాణంలో కీలక భూమిక పోషించారు. నేటి అభివృద్ధి, ప్రశాంత జీవనం, స్వేచ్ఛా వాయువులు అనుభవిస్తున్న యువతీ, యువకులకు సర్దార్ పటేల్ సాధించిన విజయాల గురించి తెలియాల్సి ఉంది.రవి అస్తమించని బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యవాదం భారతదేశాన్నిఆక్రమించుకొని ఆది నుంచీ విభజించు పాలించు విధానాన్ని అవలంభించింది. మత ప్రాతిపదికన దేశాన్ని రెండు ముక్కలు చేసింది. అలాగే వెళ్ళూ వెళ్ళూ దేశంలోని సంస్థానాలకు స్వయం నిర్ణయాధికారాన్ని కూడా కట్టబెట్టింది. దీని ప్రకారం తమకు నచ్చితే సంస్థానాధీశులు భారత్ యూనియన్లో కలవచ్చు లేదా స్వతం(తంగా వ్యవహరించవచ్చు అని భారతదేశ చివరి వైస్రాయ్ గా పనిచేసిన లార్డ్ లూయిస్ ఎద్వర్డ్ మౌంట్ బాటెన్ ప్రకటించారు. పైగా సంస్థానాలపై బలప్రయోగం ఉపయోగించకుండా కేవలం చర్చలు ద్వారా మాత్రమే సమస్యలు పరిష్మరించుకోవాలని నిబంధన విధించారు.

1947 నాటికి దేశంలో 625 స్వదేశీ సంస్థానాలు ఉన్నాయి. వీటిలో కశ్మీర్, జునాగఢ్, హైదరాబాద్ మినహా మిగిలినవి సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ కృషితో బేషరుతుగా ఇండియన్ యూనియన్లో అంతర్భాగమయ్యాయి. సర్వార్ వల్లభాయ్ పటేల్, తన విశ్వసనీయ కార్యదర్శి ప్రఖ్యాత ఐసీఎస్ అధికారి వి.పి. మీనన్తో కలిసి 1940ల ఆరంభం నుండే సంస్థానాలను భారతీయ యూనియన్క్ ఒప్పించడంలో చురుకుగా నిమగ్నమై ఉన్నారు. మెజారిటీ సంస్థానాలు భారత్ యూనియన్లో కలవదానికి అంగీకారం తెలిపాయి. కానీ కశ్మీర్, జునాగడ్, హైదరాబాద్ సంస్థానాలు భారత యూనియన్లో చేరదానికి అంగీకరించలేదు.

భారత యూనియన్కు అంగీకరించని సంస్థానాలలో హైదరాబాద్ సంస్థానం కీలకంగా ఉంది. ప్రధానంగా భౌగోళికంగా దాని పరిధి, స్థానం కారణంగా భారత యూనియన్ సమగ్రత, సార్వభౌమత్వం, రక్షణ రీత్యా ఎంతో కీలకమైనది. హైదరాబాద్ అతిపెద్ద రాచరిక కింగ్డ్ కంటే పెద్దది. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో నేటి తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఛత్తీస్ ఘడ్వంటి అనేక రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. అప్పుడు హైదరాబాద్ను నిజాం అసఫ్ జాహి రాజవంశం యొక్క ఏదవ పాలకుదు నిజాం ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ పాలించాడు. ప్రపంచంలో అత్యంత ధనవంతుడిగా పేరొందిన ఏడో నిజాం మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ తమ సంస్థానానికి సొంత కరెన్సీ, రైల్వే, రేడియో ఇంజనీరింగ్, సైనిక వృవస్థలు ఉండటంతో హైదరాబాద్ను స్వంతంత్ర రాజ్యంగా నిలబెట్టుకోవాలనుకున్నారు. కొంత కాలం వేచి చూసిన తర్వాత ఇండియన్ యూనియన్లో విలీనం చేస్తానని ఏదో నిజామ్ ప్రతిపాదించాడు. కానీ ఇదే సమయంలో నిజాం సంస్థానంలోని రజాకార్లు మతకల్లోలాన్ని సృష్టించి ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలను భయబ్రాంతులకు గురిచేశారు. ఈ సమయంలో ఒక సందర్భంలో సర్దార్ పటేల్ భారతదేశంలోని సంస్థానాలలో అత్యంత క్లిష్టమైన సవాలు ఏమిటనే దాని గురించి మాట్లాడుతూ "భారతదేశపు కడుపులో ఒక స్వతంత్ర హైదరాబాద్ క్యాన్సర్ను కలిగి ఉంది" అని పేర్కొనట్లు చెప్తారు.

ఏదవ నిజాం ఆగస్టు 15, 1947 న హైదరాబాద్సు స్వతంత్ర దేశంగా ప్రకటించుకున్నాడు. లార్డ్ మౌంట్ బాటన్ 1948 జూన్ లో హెడ్స్ ఆఫ్ అగ్రిమెంట్ ప్రతిపాదించాడు. ఇది హైదరాబాద్కు భారతదేశం క్రింద స్వయంప్రతిపత్తికలిగిన దేశంగా హూదా ఇచ్చింది. నిజాం ట్రిటీష్ కామన్వెల్త్ నేషన్స్ క్రింద పూర్తి స్వాతంత్ర హూదాను కోరుకున్నాడు. నిజాం వ్యూహాలు, ఉద్దేశాలు సర్దార్ పటేల్ గ్రహించారు. అందుకే సర్గార్ పటేల్ హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని భారత యూనియన్లో విలీసం చేయడానికి పట్టుదలతో వ్యవహరించారు. ఇదే సమయంలో మరోవైపు ఇక్కద ఒక సమాంతర ఉద్యమం జరుగుతోంది. నిజాం నుండి స్వేచ్చను

పొందటానికి సంస్థానంలోని ప్రజలంతా పోరాడుతున్నారు. భూస్వామ్య, మత అణిచివేతహైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలోని భూమి నేరుగా నిజాం యాజమాన్యంలో లేదా నిజాం జాగీర్ల ఆధీనంలో ఉంది. వెట్టి చాకిరీ, లైంగిక దాడులు, రైతులపై అక్రమంగా పన్నులు విధించడం తదితర రూపాల్లో దోపిడీ కొనసాగింది. మెజారిటీ ప్రజల భాషను కాదని, బలవంతంగా ఉర్దూ భాషను రద్దడంతో 1920లలో సాంస్కృతికంగా, భాషా పరంగా నిజాం పాలనపై ఉద్యమం మొదలైంది. ఆంధ్ర జనసంఘం రూపంలో తెలుగు భాషా పోరాటం ముందుకొచ్చింది. 1940 ల నాటికి ఆంధ్ర జనసంఘం ఆంధ్ర మహాసభగా రూపాంతరం చెందింది, మరోవైపు కమ్యూనిస్టులు తమ ప్రభావాన్ని చూపదం ప్రారంభించారు. 1946 జూలై నుంచి మొదలై రెండు నెలల కాలంలో 4000 గ్రామాలలో ఉద్యమం వ్యాపించింది. అక్టోబర్ 1946 లో నిజాం ఆంధ్ర మహా సభను నిషేధించింది. 1947 ఆగస్టు %--%15 స్వాతంత్రం, సంస్థానాలు భారత యూనియన్లో విలీనంతో హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలో మగ్గుతున్న మెజారిటీ మ్రజలు కూడా భారత యూనియన్లో విలీనం కావాలని కోరుకున్నారు.

ఇదే సమయంలో హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఖాసీంరజ్వీ ఆధ్వర్యంలో ఒక పారామిలెటరీ సంస్థను నిజాం బ్రోత్సహించారు. గ్రామాలపై దాడులు చేసి దోచుకోవడం, కనిపించిన వారిని చంపుతూ పోయారు. ఈ దాడులకు ప్రతీకారంగా మరోవైపు రైతులు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆధ్వర్యంలో సాయుధ తిరుగుబాటు

రాష్ట్రం మాత్రమే కాదు. దాని మొత్తం భౌగోళిక ప్రాంతం యునైబెడ్ మొదలైంది. ఈ వాతావరణంలోనే భారత సైన్యం జనరల్ జెఎన్ చౌదరి ఆధ్వర్యంలో హైదరాబాద్ సంస్థానంలోకి అదుగుపెట్టింది.1947 సెప్టెంబరు 13 న ప్రారంభమైన అవరేషన్ మూడు రోజులు పాటు కొనసాగి అదే నెల 17 న ముగిసింది. కేవలం మూడురోజులలోనే నిజాం, రజాకారు బృందాలు లొంగిపోయాయి. ఆపరేషన్ పోలోభారతదేశంలో హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని ఒక భాగంగా చేయాలని నిశ్చయించుకున్న సర్గార్ వల్లభాయ్ పటేల్ నిజాంతో సంప్రదింపులు కొనసాగిస్తూనే యుద్ధ వ్యూహాలు సిద్ధం చేశారు.

హైదరాబాద్ సంస్థానంలో మైదానాలు ఎక్కువగా ఉండటంతో ఆపరేషన్ పోలో పేరుతో పోలీసు చర్యకు ప్రణాళిక సిద్ధం చేశారు. మేజర్ జనరల్ జయంతోనాథ్ చౌదరి నేతృత్వంలో 36,000 మంది భారత దళాలు హైదరాబాద్లోకి మ్రవేశించదానికి సన్నద్ధమయ్యారు. 1948 సెప్టెంబర్ మొదది వారంలో హైదరాబాద్లోకి దళాలను కదిలించే మార్గాలను అన్వేషించదానికి, పోలీసు చర్య చేపట్టదానికి పటేల్ భారత సైన్యంతో ఉన్నత స్థాయి సమావేశానికి పిలుపునిచ్చారు. సెప్టెంబర్ 13 తెల్లవారుజామున, "అపరేషన్ పోలో" అనే కోడ్ పేరుతో మేజర్ జనరల్ చౌదరి ఆధ్వర్యంలోని భారత దళాలు హైదరాబాద్లోకి వెళ్లడం ప్రారంభించాయి. ముందస్తుగా శక్తి షోలాపూర్-హైదరాబాద్ రహదారి (186 మైళ్ళు), బెజవాద(ఇప్పుడు విజయవాద) –హైదరాబాద్ రహదారి (160 మైళ్ళు) వెంట "స్టేట్ ఆఫ్ ది ఆర్ట్" సైనిక పరికరాలతో సంస్థానంలోకి అడుగుపెట్టాయి.

అప్పటివరకూ వివిధ రాజ్యాలు, ఆంగ్లేయులతో రాజీ, లొంగుబాటు ధోరణితో వ్యవహరించిన నిజాం సంస్థానం ఆర్మీ యుద్ద సన్నద్దతలో బలహీనంగా ఉంది. భారత ఆర్మీ ఎంతో ముందజలో ఉంది. 1948 సెప్టెంబరు 13న ప్రారంభమైన ఆపరేషన్ పోలో దాదాపు 100 గంటల్లో ముగిసింది.

17 సెప్టెంబర్ 1948 న నిజాం కాల్పుల విరమణ ప్రకటించింది. తన అధికారిక రేడియోలో ఈ ప్రకటన ప్రసారం కూడా చేసింది. 1948 సెప్టెంబర్ 18 న, సాయంత్రం 4 గంటలకు అధికారిక లొంగిపోయే కార్యక్రమం జరిగింది.

దీనిలో మేజర్ జనరల్ ఎల్-ఎడ్రూస్ నేతృత్వంలోని హైదరాబాద్ ఆర్మీ భారత సైన్యానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న జనరల్ చౌదరికి లొంగిపోయింది. దీని తరువాత సర్దార్ పటేల్, నిజాం ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ మధ్య ఉన్నత స్థాయి సమావేశం జరిగింది. ఇండియన్ యూనియన్కు విధేయుడీగా ఉంటానని, సన్నిహిత సహకారంతో పనిచేస్తానని నిజాం హామీ ఇచ్చాడు. భారత స్రభుత్వం రజాకార్ సంస్థను నిషేధించింది. దాని నాయకుడు ఖాసీంరజ్వీని అరెస్టు చేసింది. అనంతరం కోర్టు అతనికి జీవిత ఖైదు విధించింది. అలా 1948 సెప్టెంబరు 17న హైదరాబాద్ సంస్థానంలో (పజలు పూర్తిస్థాయి స్వేచ్ఛా, స్వాతం[తాలను పొందారు.

స్వాతంత్రం అనంతరం ఉప ప్లైనమంత్రిగా, హెూంమంత్రిత్వశాఖ బాధ్యతలు చేపట్టిన సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ నాయకత్వ పటిమ, రాజనీతిజత, వ్యూహ చతురత, ఉక్కు సంకల్పమే నేటి భారతదేశం సంపూర్ణత్వం పొందదానికి కారణమయ్యింది. స్వాతంత్ర సాధనతోపాటు ఆధునిక భారతదేశంగా రూపాంతరం చెందదానికి ఆయన కృషి మరువలేనిది. అక్టోబరు 31న జయంతి సందర్భంగా మరోసారి ఆయన సేవలను స్మరించుకుందాము. సమ్మగ భారత అభివృద్ధికి ప్రతిన తీసుకుందాము.

➤ ROB, Hyderabad and FOBs of Telangana observed and administered the Rashtriya Ekta Diwas Pledge on the occasion of Birth Anniversary of Sardar Vallabhbhai Patel on 29th October, 2020.

Submitted for your kind perusal.

Thanking you,

Yours faithfully,

Shruti Patil, Director, ROB, Hyderabad.